

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/19/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512207734
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3512207734.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Stanislavy Miklánkovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú O. S., nar. XX.XX.XXXX, maloleté dieťa zastúpené v konaní kolíznym opatrovníkom R. práce, sociálnych vecí a rodiny A. P. nad Q., dieťa rodičov matky Ing. T. Q. , bytom X. S., M. XXX/X, zastúpená v konaní Mgr. G. L., advokátkou so sídlom X. S., T. X a otca F. U. S. , F., trvale bytom I. L., F. č. XXX/X, zastúpený v konaní JUDr. W. Q., advokátkou, Y. kancelária, W., W. 1, o úpravu styku otca s maloletou, o odvolaní otca proti rozsudku E. súdu A. Mesto nad Váhom 04.02.2016, č. k. 4P/181/2012-920 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, vo výroku I. , ktorým návrh na úpravu styku súd zamietol a vo výroku II. , ktorým návrh otca na nariadenie výchovných opatrení zamietol, p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd výrokom I. návrh na úpravu styku otca s maloletou O. zamietol, výrokom II. návrh otca na nariadenie výchovných opatrení zamietol, výrokom III. návrh matky na zákaz styku zamietol a výrokom IV. návrh otca na ustanovenie majetkového opatrovníka zamietol. Právne vec posúdil podľa ust. § 25 ods. 2 a 3, § 37 ods. 2 Zákona o rodine a článku 3 Ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa z 20.11.1989/ oznámenie č. 104/1991/. V odôvodnení uviedol, že otec podal dňa 25.07.2012 návrh vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej O.. Podaním zo dňa 15.04.2013 zmenil pôvodný návrh tak, že žiadal aby súd zmenil rozhodnutie o osobnej starostlivosti o maloletú O. tak, že maloletú odníme z výlučnej starostlivosti matky a zverí ju do striedavej osobnej starostlivosti rodičov postupne takto:

V čase od právoplatnosti rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti po dobu 3 mesiacov sa bude mal. stretávať s otcom v prítomnosti psychológa raz týždenne v rozsahu najmenej dvoch hodín, a to vždy utorok od 15.00 do 17.00 hod., v mieste trvalého pobytu maloletej s cieľom obnovenia citových väzieb dieťaťa s otcom. Otec si dieťa prevezme v škole po vyučovaní, alebo od prostredníctvom matky poverenej osoby na adrese trvalého bydliska mal., ak sa rodičia nedohodnú inak. Matka je povinná dieťa na styk s otcom vždy pripraviť tak, aby dieťa stretnutia vnímalo prirodzene ako kontakt dcéry s otcom. Matka je povinná zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by smerovalo k zmareniu kontaktu otca s maloletou. V prípade, že bude mal. chorá, matka je povinná pripraviť maloletú na stretnutie v náhradnom termíne navrhnutým otcom, alebo počas ochorenia umožniť stretnutie mal. v jej domácnosti. Na účely asistovaných stretnutí otca s mal. mal súd určiť psychológa Centra pomoci pre rodinu zo sídlom v S. s tým, že náklady spojené so psychoterapiou znáša otec.

Po uplynutí troch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o striedavej starostlivosti sa bude mal. stretávať s otcom po dobu ďalších troch mesiacov jeden deň cez víkend a jeden pracovný deň, spravidla po skončení školského vyučovania a to takto:

V párnom týždni sa víkendové stretnutie uskutoční vždy v sobotu od 09.00 hod. do 19.00 hod. a v nepárny týždeň v nedeľu v rovnakom čase, spravidla v mieste bydliska otca. Otec si prevezme mal. na adrese jej trvalého bydliska. Pracovný deň sa stretnutie otca s mal. uskutoční tak, že otec si mal. prevezme v základnej umeleckej škole po skončení vyučovania a matke ju odovzdá najneskôr do 18.30 hod. na adrese jej bydliska. Pre prípad prázdnin sa dohodlo tak, že v pracovný deň si otec prevezme mal. o 13.00 hod. v mieste jej trvalého pobytu. Matka je povinná dieťa na styk s navrhovateľom pripraviť vždy tak, aby dieťa stretnutia s otcom vnímalo prirodzene ako kontakt dcéry s otcom.

V čase od právoplatnosti rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti na dobu neurčitú sa styk mal. s otcom bude uskutočňovať aj prostredníctvom telekomunikačných a elektronických komunikačných prostriedkov, a to najmä cez mobilný telefón a sociálne siete, najmä skype, takto:

a) Otec prepožičia mal. mobilný telefón s aktivovaným telefónnym číslom a kreditom. b) Matka zabezpečí, aby mal. bola pripravená prijať telefonický hovor, alebo komunikovať prostredníctvom skype vždy v určenom čase. c) Rozhovor s mal. cez skype sa uskutoční vždy v stredu od 19.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod; v prípade ak nebude možné v tom čase uskutočniť komunikáciu týmto spôsobom, matka zabezpečí, aby sa rozhovor uskutočnil prostredníctvom mobilného telefónu. d) Technické možnosti (prístup k PC, nainštalovanie kamery, nainštalovanie statusu na skype, spustenie prenosu) zabezpečí matka. e) Matka hmotne zodpovedá za mobilný telefón maloletej.

Striedava osobná starostlivosť sa upravuje s účinnosťou od 181. dňa od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti tak, že mal. bude v osobnej starostlivosti matky vždy od pondelka 08.00 hod. do piatku 08.00 hod., mal. bude v osobnej starostlivosti otca vždy od piatku 08.00 hod. do pondelka 08.00 hod. Odovzdanie a prevzatie mal. do starostlivosti rodiča sa uskutoční vždy v školskom zariadení, ktoré mal. navštevuje v rámci povinnej školskej dochádzky, a to takto:

Pri odovzdaní bude vždy prítomná triedna učiteľka alebo výchovný poradca, alebo školský psychológ alebo iný pedagogický pracovník určený riaditeľom školy, v prípade neprítomnosti triednej učiteľky, výchovného poradcu alebo školského psychológa. Triedna učiteľka je povinná informovať o svojej neprítomnosti riaditeľa školy. Na účely odovzdávania mal. jej zákonným zástupcom bude slúžiť denník, v ktorom sa bude zaznamenávať čas odovzdávania a prevzatia mal., jej stav pri odovzdávaní a preberaní a podpisy odovzdávajúceho resp. preberajúceho a pedagóga, resp. iného zástupcu školy. V prípade ochorenia mal. je matka povinná otca neodkladne o tejto situácii informovať telefonicky alebo e-mailom a umožniť otcovi výkon práva postarať sa o mal. v tom zmysle, aby ju mohol navštíviť v domácnosti počas jej choroby.

Úprava striedavej starostlivosti neplatí v období školských prázdnin. Na obdobie školských prázdnin a vianočných sviatkov navrhol otec osobitnú úpravu. Trvalé bydlisko maloletej navrhol určiť na adresu M. XXX/X, X. S.. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti navrhol otec výživné neurčiť. Otec mal. súčasne žiadal, aby súd uložil tieto výchovné opatrenia:

1) V zmysle § 37 od. 2 písm. a) Zákona o rodine vyslovuje napomenutie matke mal., W. Q. - sestre mal., U. P. - starej matke mal. a U. O., riaditeľke ZŠ v X. S. v dôsledku toho, že svojim správaním narušujú riadnu výchovu mal. a starostlivosť o ňu zo strany otca. 2) V zmysle § 37 ods. 2 písm. b) určuje dohľad nad výchovou mal. v tom zmysle, aby sa raz za dva mesiace po dobu 180 dní sledovalo výchovné pôsobenie matky a blízkeho okolia mal. z hľadiska výchovy mal. k úcte k otcovi. Dohľadom poveruje neštátnu organizáciu Centrum pomoci rodine v S.. 3) V zmysle § 37 ods. 2 písm. d) ukladá:

a) Mal. povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu Centra pre pomoc rodine v S. a to tak, že pri stretnutiach mal. s otcom počas 3 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o stried. starostlivosti sa bude stretnutia zúčastňovať psychológ z tohto neštátneho zariadenia. b) Rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu formou mediácie a prostredníctvom mediátora za účelom obnovenia bezkonfliktnej komunikácie v záujme vybudovania rovnocenného vzťahu mal. k obidvom rodičom.

Na pojednávaní dňa 18.02.2014 založil otec do súdneho spisu ďalšiu zmenu návrhu, pričom návrh zmenil čiastočne takto:

Súd mení rozhodnutie o osobnej starostlivosti o mal., a to tak, že ruší výlučnú osobnú starostlivosť matky a mal. zveruje do striedavej osobnej starostlivosti rodičov postupne takto: V čase od právoplatnosti rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti po dobu 2 mesiacov sa bude mal. stretávať s navrhovateľom v prítomnosti psychológa alebo iného pracovníka ÚPSVaR v A. P. nad Q. raz týždenne v rozsahu najmenej dvoch hodín, a to vždy vo štvrtok od 15.00 - 17.00 hod. na ÚPSVaR v A. P. nad Q. s cieľom obnoviť citové väzby dieťaťa s otcom. Matka dieťa odovzdá poverenému pracovníkovi ÚPSVaR, najneskôr o 15.50 hod., ak sa rodičia nedohodnú inak. Matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť tak, aby dieťa stretnutie s otcom vnímalo prirodzene ako kontakt dcéry s otcom. Na účely asistovaných stretnutí otca s mal. súd určuje psychológa alebo nim odporúčaného iného pracovníka ÚPSVaR v A. P. nad Q..

Po uplynutí 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia sa bude mal. stretávať s otcom po dobu ďalších 3 mesiacov jeden deň cez víkend a jeden pracovný deň spravidla po skončení školského vyučovania, a to takto:

V párnom týždni sa víkendové stretnutie uskutoční vždy v sobotu od 09.00hod. do 19.00 hod. a v nepárny týždeň v nedeľu v rovnakom čase, spravidla v mieste bydliska otca. Otec si prevezme mal. na adrese svojho trvalého bydliska, kde matka mal. otcovi odovzdá v určenom čase. Pracovný deň sa stretnutie otca s mal. uskutoční tak, že otec si mal. prevezme v základnej škole alebo základnej umeleckej škole po skončení vyučovania, najneskôr vždy o 16.00 hod. a matke ju odovzdá najneskôr do 18.30 hod. na adrese jej bydliska. Pre prípad prázdnin sa dohodlo tak, že v pracovný deň si otec prevezme mal. o 13.00 hod. v mieste jej trvalého pobytu. Matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť vždy tak, aby dieťa stretnutia s otcom vnímalo prirodzene ako kontakt dcéry s otcom. V ostatných častiach zostal návrh zo dňa 15.04.2013 nezmenený. Otec týmto návrhom tiež žiadal, aby súd ustanovil za majetkového opatrovníka otca mal. O.. Otec svoj návrh odôvodnil tým, že matka systematicky vytvára predpoklady na bezdôvodné prehlbovanie jeho izolácie od maloletej. Matka prejavila snahu osočovať ho, intriguje a vytvára atmosféru na kriminalizáciu akejkoľvek jeho snahy o kontakt s maloletou. Matka izoláciu mal. od neho využíva ako nástroj pomsty za frustráciu zo vzťahu, ktorý stroskotal vinou zlej komunikácie. Matka bráni akémukoľvek obnoveniu vzťahu s maloletou. Odmietala aj telefonickú komunikáciu. Matka opakovane, bezdôvodne a zámerne popudzuje maloletú proti nemu. V dôsledku takéhoto dlhodobého pôsobenia sa u maloletej rozvinul syndróm zavrhnutého rodiča, ktorý bol Radou Európy pre týranie dieťaťa definovaný ako správanie, ktoré má vážny negatívny vplyv na citový vývoj dieťaťa a vývoj jeho správania. Práve záujem maloletej O. na stretávaní sa s otcom nebol v tomto konaní preukázaný. Záujem maloletej by úpravu styku vyžadoval len za predpokladu, že by mala mal. O. k otcovi vybudovaný citový vzťah a emocionálne väzby, ktoré boli v minulosti násilne pretrhnuté a tiež za predpokladu, že by maloletá trpela nedostatkom kontaktu s otcom, styk otca by si priala, alebo by po ňom aspoň podvedome túžila. Nič také však v prejednávanej veci preukázané nebolo. Vzťah maloletej k otcovi bol spočiatku ambivalentný, neskôr prehládajúci, pričom stretnutia, resp. výrazná väčšina z nich, boli poznačené stále rastúcou tenziou maloletej v prítomnosti otca. I keď súd očakával, že pravidelné stretávanie otca s maloletou za účasti psychológa prinesie výsledok v podobe nadviazania citového kontaktu, a poskytol k tomuto dostatočný časový priestor, nestalo sa. Pozitívne citové väzby sa medzi dieťaťom a otcom nepodarilo vytvoriť. Nariadené stretnutia u dieťaťa vyvolávali nevôľu a zväčšovalo odpor k otcovi. Otec vyžadoval rešpekt a lásku dieťaťa, čo sa samozrejme vynútiť nedá. Navyše otec v súčasnej dobe uskutočňuje ofenzívne necitlivé riešenie problému obnovenia vzťahu, ktoré nie je v záujme zdravého psychického vývoja maloletej O.. Za danej situácie, najmä keď sa obaja znalci zhodli na tom, že dieťa je dlhodobo traumatizované a ďalší styk s otcom je nežiaduci, súd návrh na úpravu styku zamietol. Prihliadal pri tom aj na názor maloletej, ktorá je na svoj vek (XX rokov) rozumovo natoľko vyspelá, že bola schopná svoje stanovisko jasne formulovať. V súčasnosti je podľa názoru súdu v najlepšom záujme dieťaťa nerealizovanie styku s otcom. Uvedený názor zastáva aj Krajský súd v Trenčíne, ktorý potvrdil rozhodnutie tunajšieho súdu zo dňa 30.06.2015 v konaní 4Em/1/2014-68, ktorým vyhlásil výkon vyššie uvedeného čiastočného rozsudku (výrok o nariadení predbežného opatrenia o úprave styku) za neprípustný a zároveň ho zastavil. Pri svojom rozhodovaní o odvolaní otca mal. O. vychádzal jednak zo znaleckého posudku PhDr. Q., ktorého správnosť a platnosť otec maloletej namietal, ako aj z ostatných dôkazov obsiahnutých v spise, najmä výsluchu mal. O., tiež z tvrdení a postupu účastníkov v konaní. Otec maloletej O. žiadal súd, aby - vyslovil napomenutie matke mal., W. Q. - sestre mal., U. P. - starej matke mal. a U. O., riaditeľke ZŠ v X. S. v dôsledku toho, že svojím správaním narušujú riadnu výchovu mal. a starostlivosť o ňu zo strany otca, - určil dohľad nad výchovou mal. v tom zmysle, aby sa raz za dva mesiace po dobu 180 dní sledovalo výchovné pôsobenie matky a blízkeho okolia mal. z hľadiska výchovy mal. k úcte k otcovi. Dohľadom mal súd poveriť neštátnu organizáciu Centrum pomoci rodine v

S., - uložiť maloletej povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu Centra pre pomoc rodine v S. a to tak, že pri stretnutiach mal. s otcom počas 3 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o striedavej starostlivosti sa bude stretnutie zúčastňovať psychológ z tohto neštátneho zariadenia.

Podľa názoru súdu opierajúc sa o výsledky dokazovania uloženie žiadneho z výchovných opatrení v danom prípade neprichádza do úvahy. V konaní neboli žiadnym spôsobom preukázané tvrdenia otca, súd tieto posúdil ako jeho výlučne subjektívne pocity a ako následok jeho nekritického úsudku k sebe samému. Maloletá O. sa zúčastňovala stretnutí s otcom za účasti psychológa, v rámci tohto konania bola podrobená vyšetreniam dvoch súdnych znalcov s výsledkom, ktorý je uvedený vyššie. Ďalšie psychologické poradenstvo, smerujúce k nadviazaniu citových väzieb maloletej k otcovi a ich stretávaniu nie je v súčasnosti žiaduce. Otec maloletej O. tiež žiadal nariadiť výchovné opatrenie a to uložiť rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu formou mediácie a prostredníctvom mediátora za účelom obnovenia bezkonfliktnej komunikácie v záujme vybudovania rovnocenného vzťahu mal. k obidvom rodičom. Právna zástupkyňa otca na pojednávaní dňa 14.01.2016 (na tomto pojednávaní ho zastupovala prvýkrát) poukázala na to, že nie je možné otcovi zakázať styk s maloletou, pričom vec je potrebné riešiť výchovným opatrením, ktorým môže byť najskôr individuálna a neskôr párová terapia oboch rodičov. Navrhla, aby súd k tejto otázke bližšie vypočul znalca, PhDr. Q.. Súd navrhovaný dôkaz výsluchom znalca nevykonal s poukazom na to, že otec maloletej mal možnosť sa oboznámiť so znaleckým posudkom už dňa 02.10.2015, pričom sa k posudku vyjadril až 07.01.2016 a dôkaz výsluchom znalca vo vyjadrení nenavhol. Za danej situácie považoval súd konanie otca mal. za účelové s cieľom konfrontácie znalca na ďalšom pojednávaní s podpornými vyjadreniami odborných inštitúcií, na ktoré súd v prejednávanej veci neprihliadol. Rovnocenné zastúpenie oboch rodičov vo výchove dieťaťa je považované za optimálny stav pre výchovu, citový a mentálny vývoj dieťaťa. Snahou súdu bolo priblížiť sa k tomuto stavu vybudovaním vzťahu dcéry k otcovi a naopak. Pokiaľ sa spočiatku mediácia rodičov javila súdu ako prostriedok vhodný na odstránenie napätia medzi nimi a zlepšenie komunikácie, čo by prispelo aj k lepšiemu vnímaniu otca maloletou, v súčasnosti tento názor nezdieľa. Od matky maloletej O. nemožno v súčasnosti spravodlivo žiadať, aby ochotne spolupracovala na budovaní vzťahu dcéry k otcovi, najmä po jeho snahe zdiskreditovať jej morálnu zrelosť a schopnosť starať sa o dieťa. Sám znalec v závere posudku uviedol, že pokusy o styk alebo mediáciu sú v tomto prípade kontraindikované. Otec maloletej tiež žiadal, aby súd ustanovil jeho za majetkového opatrovníka mal. O., svoj návrh však žiadnym spôsobom právne ani skutkovo neodôvodnil. Neuvedol žiadne rozhodné skutočnosti, z ktorých by bolo zrejmé, že majetok dieťaťa je ohrozený, resp. že by rodičia maloletej neurobili na ochranu jeho majetku žiadne opatrenia. Navyše na výkon takejto funkcie označil otec sám seba, čo je v rozpore s podstatou tohto inštitútu a ustanovením § 33 Zákona o rodine. Zo závermi znaleckého posudku súhlasil i kolízny opatrovník, ktorý navrhol návrh otca v celom rozsahu zamietnuť. Súd zamietol aj návrh matky na zákaz styku otca s maloletou O. z dôvodu, že zákaz styku považuje súd za úplne krajné riešenie. Odmietavý postoj k styku mal. O. s otcom by pomohol zmierniť zodpovednejší prístup oboch rodičov a snaha všetkých o dosiahnutie lepšieho vzťahu postupným budovaním dôvery, a to súd zdôrazňuje, nenásilným spôsobom. Optimálnou formou by bolo v predmetnej veci stretávanie sa otca s mal. O. spontánne, styk by mal byť založený na vzájomnej dohode oboch rodičov, bez toho, aby súd diktoval, kedy a ako sa má styk realizovať. Tento postup závisí z veľkej miery od ďalšieho správania otca, je potrebné, aby upustil od malicherných kverulácií, prestal podávať nedôvodné návrhy, útočiť na O. blízkych ľudí a nateraz nechal matku s dieťaťom vydýchnuť. Bude len na ňom, či v budúcnosti zvolí správnu cestu a dosiahne vytúžený cieľ, alebo si cestu k maloletej nadobro zmarí. Ak by bol styk otca s maloletou zakázaný, o túto možnosť voľby by súd otca pripravil. O trovách konania a trovách štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec, prostredníctvom právneho zástupcu a to proti výroku I., ktorým návrh na úpravu styku súd zamietol a výroku II., ktorým návrh otca na nariadenie výchovných opatrení zamietol a to v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p., keď v konaní došlo k vadám podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.. Okresný súd vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. V zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nevykonal navrhnuté dôkazy a v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žiadal rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že bol nútený podať návrh z dôvodu, že matka mu neumožňovala styk s maloletou a o dcére nemal žiadne informácie. I napriek návrhu otca sa matka odmietla podrobiť mediácii. Súd mal v zmysle svojej povinnosti výchovne pôsobiť na účastníkov konania, neurobil tak ani počas celého súdneho konania od roku 2012 do roku 2016, čo ešte viac prispelo k vyostrovaniu konfliktu

zo strany matky. V znaleckých posudkoch je uvedené, že negatívny vzťah maloletej je ovplyvňovaný matkou, ktorá nevie pozitívne ovplyvňovať dieťa vo vzťahu k otcovi. Súd mal v zmysle ust. § 26 Zákona o rodine zmeniť osobnú starostlivosť a zabezpečiť maloletej stabilné výchovné prostredie. Počas konania vyšlo najavo, že matka maloletú manipuluje, programuje a vychováva z nej človeka, v ktorom pestuje nenávisť k otcovi. Matka navštívila v lete 2015 psychiatrickú ambulanciu MUDr. Y. O., kde jej bola odporúčaná ďalšia liečba, ale matka do ambulancie už neprišla. Na základe tejto skutočnosti otec navrhol na pojednávaní vypočuť znalca, ktorý však výsluch nevykonal. Súd návrhy na doplnenie dokazovania ignoroval. Rozhodnutie okresného súdu aj celé konanie, ktoré mu prechádzalo, je popretím základných princípov Zákona o rodine, jeho rodičovských práv a záujmov dieťaťa. Okresný súd sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s predloženými dôkaznými prostriedkami, ktoré boli otcom počas štyroch rokov zakladané do súdneho spisu a tieto nevyhodnotil, skonštatoval, že ide o vyjadrenia na základ objednávky otca a vypracované na základe jednostranných informácií.

Kolízny opatrovník v písomne podanom vyjadrení navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť v celom rozsahu, vzhľadom na závery znaleckého dokazovania.

Matka sa písomne k podanému odvolaniu otca nevyjadrila.

Otec v písomne podanom vyjadrení, k stanovisku kolízneho opatrovníka, zo dňa 18.05.2016 uviedol, že so stanoviskom nemôže súhlasiť, nakoľko v ňom neuviedol, ktoré znalecké dokazovanie sa má brať do úvahy. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny má zastupovať záujem maloletého dieťaťa, no v danej veci zastupuje jednoznačne záujmy matky a nepokúsil sa o nápravu vzniknutej situácie. Svojou nečinnosťou jednoznačne podporil matku maloletej, že dieťa je výlučne jej, nemusí rešpektovať otca a jeho práva a tiež práva dieťaťa. Žiadal, aby odvolací súd zobral do úvahy záujem dieťaťa a práva otca.

Krajský súd v Trenčíne preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a za použitia § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

Krajský súd si v plnom rozsahu osvojil skutkový stav zistený okresným súdom, ktorý považoval za správny. Zo svojich zistení vyvodil aj správny záver a krajský súd sa v plnom rozsahu stotožňuje nielen so skutkovými, ale aj právnymi závermi okresného súdu v napadnutom rozsudku a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. na ne poukazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia dodáva nasledovné:

V zmysle článku 9 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty musia rešpektovať právo dieťaťa, ktoré je oddelené od jedného alebo oboch rodičov, udržiavať pravidelne osobný kontakt s oboma rodičmi, okrem prípadov, ak by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

Právo styku vychádza z Ústavy Slovenskej republiky, keď v zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy SR starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov / Gorgulu v. Nemecko- Aplikácia no.74969/01/, resp. že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city skutočne slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča / Hansenová v. Turecko- Aplikácia no. 36141/97/.

Vo všetkých konaniach, ktoré sa týkajú maloletého dieťaťa, bez ohľadu na spôsob, ako môže konanie začať, sa sleduje v činnosti súdu záujem dieťaťa a to tým, že ustanovenie § 120 ods. 2 OSP zakotvuje povinnosť súdu vykonať aj ďalšie dôkazy s cieľom čo najúplnejšieho zistenia skutkového stavu veci, hoci ich účastníci nenavrhlí.

Okresný súd sa dôsledne riadil citovaným ustanovením a v konaní vykonal rozsiahle dokazovanie. Správne vec právne posúdil, dostatočne vykonal dokazovanie a správne zistil skutkový stav.

Zo zistených skutočností správne okresný súd rozhodol, keď sa maloleté dieťa odmieta stretávať so svojim otcom, pričom nebolo preukázané, že príčinou negatívneho postoja maloletého dieťaťa by bolo správanie či úmyselné ovplyvňovanie zo strany matky. Konanie a postoj otca nesmie viesť k presadeniu násilnej zmeny prejavov vôle maloletého dieťaťa ani napriek adekvátnemu výchovnému pôsobeniu zo

strany matky. Znalci, ustanovení v predmetnom konaní jednoznačne popísali skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, keď matka i dieťa sa museli sami vysporiadať s neprítomnosťou otca, v rozhodnom vývinovom období. Maloletá O. mala v tom čase 3 roky . Toto obdobie znalec vyhodnotil ako relevantné obdobie, keď medzi 2. a 6. rokom života sa diferencuje vzťah dieťaťa od matky k otcovi , resp. k iným osobám a v tomto období to bol otec, ktorý nebol prítomný pre potreby dieťaťa. Dieťa si dokáže spomenúť samostatne na prvé zážitky po 3. roku života, pričom O. tieto zážitky z otca nemá / nemá autentické negatívne ani pozitívne zážitky/. Nízka úspešnosť stretnutí otca s dieťaťom bola ovplyvnená neochotou matky spolupracovať ako i neprímeranými zásahmi otca a iných osôb / často na podnet otca/ . Znalec Mgr. O. N. v znaleckom posudku uviedol, že zážitky maloletej s otcom už nie sú dostatočne živé, aby mohli prekonať odmietavý postoj matky voči otcovi . Záujem maloletej o vzťah s otcom nenapreduje spontánne a nútené vyžadovanie si podpory od maloletej vyvoláva u O. opačné tendencie a to je odpor k otcovi. Otec dieťaťa nie je dostatočne vnímavý k aktuálnemu stavu ich vzťahu, schopnosti maloletej prijímať jeho výchovné opatrenia a nemá dostatočnú sebareflexiu pri riešení pocitu nespravodlivosti voči jeho osobe pri súdnych konaniach s matkou. Otec v súčasnosti nedokáže svoju dcéru vychovávať, pretože maloletá nemá k nemu dôveru a citový vzťah je u nej potlačený / vid' Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 13.10.2015, sp. zn. III. ÚS 3462/14 výchovné pôsobenie rodičia na dieťa nikdy nesmie prekročiť racionálnu hranicu a malo by rešpektovať rozhodnutie dieťaťa tak, aby boli naplnené požiadavky stanovené v čl. 12 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa. / Samostatný styk otca s dieťaťom je v súčasnosti nerealizovateľný , potrebná je prítomnosť matky. Rešpekt matky zo strany otca je východiskom k získaniu jej dôvery. Zvýšená dôvera a pocit bezpečia pri otcovi / ako bývalom partnerovi/ na strane matky budú viesť k obdobnému prežívaniu na strane dieťaťa. V písomne podanom dodatku k znaleckému posudku znalec uviedol, že otec v pohovore uznal, že urobil chybu, ak nástojil na striedavej starostlivosti. Vyjadril sa, že by sa rád stretával s dcérou za takých podmienok, aby to počítavala ako niečo prirodzené .

Rovnako ďalší znalec, ustanovený v predmetnom konaní , PhDr. U. Q., PhD., skonštatoval, že dieťa je indoktrinované matkou a opakovane senzibilizované otcovým necitlivým ofenzívnym riešením obnovenia vzťahu. Výsledok je spoločným dielom oboch rodičov. Styk otca s dieťaťom za jestvujúcich okolností je nežiadúci a kontraproduktívny. Pokusy o styk alebo mediáciu sú kontraindikované. V prípade neakceptovania záverov posudku otcom dieťaťa a eskalovanie ďalšieho kola malicherných podaní znalec odporúča súdu krajné riešenie- zákaz styku. Záverom odvolací súd cituje znalca: „ Treba počúvať, čo hovorí maloletá a prestať špekulovať, odkiaľ to má, kto jej to kázal povedať. Nie je pravda, že O. vzťah s otcom len prospeje, nie je pravda, že jej ťažkosti si vymýšľa matka, či doktor O.. Jej stav si vyžaduje odvahu k radikálnemu riešeniu: žiadny kontakt s otcom. O. sa približuje k veku, kedy deti začínajú problémy v rodine riešiť suicídiom / vedomé a úmyselné ukončenie vlastného života / ! S počiatku pochopiteľná snaha otca nadviazať citový vzťah s dcérou z obdobia pred uväznením bola neúspešná. Postupne sa pretransformovala na nezmyselnú vojnu, vojnu oproti každému, kto zastáva vo veci styku s dcérou iné stanovisko ako otec.

Zo všetkých vyššie uvedených skutočností zistených okresným súdom je odvolací súd toho názoru, že znalecké posudky a výsluch maloletého dieťaťa jednoznačne potvrdili, že akékoľvek snahy otca o obnovenie vzťahu k dieťaťu vedú k zvýšenému odporu a neurotickému napätiu pri jeho prítomnosti, resp. anticipácii stretnutia. Stretnutia otca s dieťaťom za takýchto podmienok a postojoch sú nevhodné a škodlivé. Otec by si mal uvedomiť, že maloleté dieťa bolo počas súdneho konania podrobené opakovane výsluchom znalcov, vypovedalo pred súdom, stretnutia sa realizovali za prítomnosti psychológa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny . Maloleté dieťa je vo veku, kedy veľmi citlivo vníma všetky podnety.

V súlade s princípmi vyjadrenými v Dohovore o právach dieťaťa je vylúčené, aby ktorýkoľvek z rodičov nútil dieťa k plneniu povinnosti všetkými prostriedkami / v tomto smere odvolací súd poukazuje na viaceré nálezy Ústavného súdu Českej republiky , Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 19.04.2016, sp. zn. II. ÚS 3489/15, Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 16.06.2015, sp. zn. II. ÚS 2943/14, Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 26.05.2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 13.10.2015, sp. zn. III. ÚS 3462/14 /.

Ak zmení postoj otec, zmení postoj i matka a následne maloleté dieťa. Znalecké posudky dali relevantné odpovede na všetky otázky na styk otca s maloletým dieťaťom. Chronológiou udalostí vytvorili obraz, ako došlo k postupnému negatívnemu postoju maloletého dieťaťa k stretávaniu sa s otcom.

Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné pre rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie. Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu / § 120 ods. 1 O.s.p./, a nie účastníkov konania. Princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi je v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia umožňujúce sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú. Do obsahu tohto základného práva nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov / napr. I. ÚS 75/96, I. ÚS 64/97, I.ÚS 98/97/.

Okresný súd k zhodnoteniu výsluchu maloletého dieťaťa pristupoval diferencovane, zväžil jeho dosah najmä s ohľadom na vek, rozumovú ale i emocionálnu vyspelosť v spojení so zisteným skutkovým stavom ho aj správne vyhodnotil. Pokiaľ ide o námietky otca týkajúcu sa spôsobu realizovaného výsluchu maloletého dieťaťa, je potrebné uviesť, že je právom súdu posúdiť a rozhodnúť, akým spôsobom / závisiacim od všetkých ním posúdených okolností prípadu / výsluch maloletého dieťaťa vykoná. Výsluch maloletého dieťaťa bol vykonaný v prítomnosti súdom ustanoveného kolízneho opatrovníka ako i za prítomnosti znalca.

Sám znalec uviedol, že maloleté dieťa vypovedalo v prívetivom prostredí, reagovala spontánne, bez tenzie, samostatne formulovalo svoje odpovede. Okresný súd zvolením formy zisťovania názoru maloletého dieťaťa postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení zo dňa 28.11.2012, sp. zn. 2 Cdo 234/2012 / vid'. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.05.2014, sp. zn. IV.ÚS 100/2014/, ale i v súlade so zákonnou procesnou úpravou / § 100 ods. 3 O.s.p./ . Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods.1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia dôkazov / II.ÚS 3/97, II. ÚS 251/03/. Výbor OSN pre práva dieťaťa uznáva, že je nutný určitý stupeň flexibility v aplikácii princípu „želanie dieťaťa“, pričom najlepší záujem dieťaťa má pri vyvažovaní vysokú prioritu / nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 3216/13 zo dňa 25.09.2014/ .

Námietky otca, že sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s dôkaznými prostriedkami predloženými v priebehu konania, nie sú dôvodné. Okresný súd správne uviedol, že vyjadrenia predložené otcom sú získané výlučne na základe objednávky otca a vypracované na základe jeho jednostranných informácií. Vychádzali len zo subjektívneho popisu situácie otcom maloletej, bez vyšetrenia dieťaťa i oboch rodičov a zhodnotenie danej situácie nemá žiadnu výpovednú lehotu. Odvolací súd poukazuje na odborné vyjadrenie Metodicko-výskumného kabinetu výchovného a psychologického poradenstva a prevencie pri VÚDPaP v W., keď závery urobili na základe obsahovej analýzy verejných listín a doplňujúcich informácií otca. Doc. ThDr. Mgr. X. O., PhD., občianske združenie Y., vo vyjadrení zo dňa 30.09.2015 uviedla, že dňa 17.01.2014 vypracovala odborné vyjadrenie a následne dňa 31.03.2014 doplnenie odborného vyjadrenia a žiadala, aby okresný súd na podané stanovisko zo dňa 17.01.2014 a doplnené 31.03.2014 neprihliadal. Na tieto skutočnosti poukázal i znalec, ktorý uviedol, že manipulatívne kladenie otázok rôznym odborníčkam a škandalizovanie MUDr. O. boli mimoriadne zlé nápady, ktoré eskalovali konflikt a viedli k extrémnemu zatvrdnutiu stanoviska matky.

Pokiaľ otec v podanom odvolaní poukazuje na prieťahy v súdnom konaní, keď o jeho návrhu nebolo rozhodnuté v lehote 6 mesiacov, odvolací súd poukazuje na to, že posudzovanie otázky prieťahov v konaní nie je predmetom prieskumu odvolacieho súdu, podľa § 212 ods. 2 písm. a O.s.p.

Nie je dôvodná námietka otca, že okresný súd nevykonal dôkaz - výsluch znalca. Správne vyhodnotil okresný súd, keď tento dôkaz nevykonal z dôvodu jeho neúčelnosti a nehospodárnosti. Celý súhrn dôkazných prostriedkov vykonal okresný súd v zmysle požiadaviek účastníkov konania ako i v záujme maloletého dieťaťa, keď v konečnom dôsledku prihliadol na názor a vyjadrenie maloletej. Je potrebné stabilizovať stav dieťaťa, odbremeniť ho od tlaku, vyvíjaného na jeho psychiku a poskytnúť mu dostatočný časový priestor na prejavenie svojich citov slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Závery znalca PhDr. U. Q., PhD. sú tak závažné, že by si mali obaja rodičia uvedomiť naliehavosť situácie a pristupovať k potrebám maloletého dieťaťa citlivo a zodpovedne.

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 12 ods. 1, 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom názorom dieťaťa sa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

Pokiaľ otec žiadal, aby súd postupoval v zmysle ust. § 26 Zákona o rodine a mal zmeniť osobnú starostlivosť a zabezpečiť maloletej stabilné výchovné prostredie, v tomto smere odvolací súd poukazuje na vykonané rozsiahle dokazovanie ako i nedôvodnosť predmetného návrhu, keď v konaní nebolo preukázané, že došlo k podstatnej zmene pomerov a matka opakovane, bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi - otcovi styk s maloletým dieťaťom / vid' rozsudok Veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Scozzari a Giunta proti Taliansku zo dňa 13. júla 2000, č. 39221/98 a 41963/98, keď je potrebné posúdiť všetky relevantné kritériá samostatne a v záujme maloletého dieťaťa pre jeho všestranný rozvoj, minimalizácia zásahu do jeho rodinného života /.

II. Okresný súd správne postupoval, keď návrh otca na uloženie výchovných opatrení: napomenutie, nariadenie dohľadu, povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu a sociálnemu poradenstvu prostredníctvom mediátora ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol. Zákoné ustanovenie § 37 a nasl. Zákona o rodine umožňuje uloženie výchovných opatrení nielen matke, ale aj tretím osobám, keď je preukázané, že svojim správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu. V predmetnom konaní neboli preukázané vyššie uvedené skutočnosti, teda že sestra maloletej, stará matka či riaditeľka základnej školy ohrozujú výchovu maloletej. V tomto smere odvolací súd poukazuje na priame príbuzné osoby maloletého dieťaťa, ktoré sú s dieťaťom v dennom kontakte a matke pomohli v období, keď zostala s dieťaťom sama / pomoc matke počas choroby dieťaťa, prázdnin, počas výkonu zamestnania matkou a pod. Otec v konaní nepreukázal ani konanie riaditeľky školy, ktorá by svojim správaním narúšala riadnu výchovu maloletého dieťaťa a starostlivosť zo strany otca.

Nie je dôvodný návrh otca na uloženie dohľadu nad výchovou maloletého dieťaťa, keď pre uloženie tohto výchovného opatrenia neboli splnené zákonom stanovené podmienky, nevhodné správanie dieťaťa, správanie rodičov, resp. matky, závažné narušovanie alebo ohrozovanie výchovy dieťaťa.

Psychologické poradenstvo vykonávajú psychologické centrá, ktoré sú zriadené pri orgánoch sociálnoprávnej ochrany detí. Súčinnosť akreditovaných subjektov alebo iných právnických alebo fyzických osôb môže zabezpečiť orgán sociálnoprávnej ochrany detí podľa ust. §13 zákona č.305/2005Z.z., avšak toto ustanovenie viaže ich povinnosť súčinnosti len na ukladanie výchovných opatrení, v ich špeciálnej právomoci podľa tohto zákona / nie podľa Zákona o rodine/. Odvolací súd rovnako ako okresný súd posúdil nedôvodnosť ďalšieho výchovného opatrenia navrhovaného otcom a to podrobenia sa psychologickému poradenstvu či mediácii, nakoľko by to nebolo v záujme maloletého dieťaťa, išlo by o kontraproduktívny pokus, iracionálne konanie s využitím akýchkoľvek prostriedkov k presadzovaniu svojho želania otcom. Rovnako odvolací súd neprihliadal na lekársku správu MUDr. Y. O., detského psychiatra s odporúčaním využitia sociálno-pobytových zariadení /opakované krátkodobé pobyty, napríklad v krízovom centre/ nakoľko znalec jednoznačne uviedol, že ďalšie pokusy o styk otca s dieťaťom sú kontraindikované.

Nie je možné sankčnými nástrojmi presadzovať násilné zmeny prejavov vôle maloletého dieťaťa k styku s otcom a to za situácie, keď k zmene nedošlo ani napriek pôsobeniu matky, orgánu sociálno-právnej ochrany detí, za súčinnosti znalcov či priamo zo strany súdu prostredníctvom pohovoru s maloletým

dieťaťom. Výchovné pôsobenie rodiča na dieťa nikdy nesmie prekročiť racionálnu hranicu a malo by rešpektovať právo dieťaťa tak, aby boli naplnené požiadavky stanovené v čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Pokiaľ nie je možné dieťa presvedčiť i napriek adekvátnemu výchovnému pôsobeniu, že má ísť k otcovi, sankčné pôsobenie súdu tak postráda reálny objekt, teda vôľu ovplyvniteľnú v ľudské konanie, na ktoré by mohlo reálne pôsobiť.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu a to v časti výroku I. a II. .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.